

Poštnina plačana v gotovini.

Cena 2-50 Dln.

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1936/37

Pod to goro zeleno . . .

Premijera 5. septembra 1936

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK : M. BRAVNIČAR

Jara Beneš: Pod to goro zeleno ...

J. Beneš uživa sloves najpopularnejšega in najuspešnejšega sodobnega češkega komponista. Njegove operete romajo takoj, ko se rode, redno preko vseh čeških in tudi mnogih drugih odrov, ter žanjejo povsod, kjer jih uprizarjajo vsled elegantnega, lahkotnega muzikalnega sloga, ki je vsakomur dojemljiv, največje uspehe. Melodika in živi ritmi Beneševih šlagerjev gredo v uho in kri. Beneš je tudi komponist godbe za številne filme češke produkcije. Največji uspeh mu je prinesel valček, šlager: »Rad bi imel tvojo foto«. Komponiral ga je za pariški natečaj in dobil zanj prvo oceno, ki je zagotovilo, da bo spoznal njegov šlager ves svet. Kasneje je nastala na podlagi tega šlagerja opereta »Pod to goro zeleno«. Spada v vrsto revijalnih operet, ki uspešno tekmujejo s klasičnimi operetami dunajskega vzorca, ker prinašajo na oder večjo pestrost v dejanju, baletih in opremi. V tem žanru lahke glasbe so uporabljeni pri fabuli vsi preizkušeni pripomočki, ki zagotavljajo uspeh. Libretisti: Tobis, Mirovsky, Rohan in Špirar, so znali najti še neizrabljen tema: gozd in lovce. Na podlagi lovske latinščine in uspelih dovtipov so zgradili posrečeno, zabavno dejanje. Pozorišče dogodkov je češka vas s prebivalci, grad z grajsko gospodo in gozd z lovci. Vžigajoči šlagerji in pestri baleti dajejo delu češko narodno noto.

Jara Beneš je produktiven komponist. Poleg revijalne operete »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«, je komponiral še nasled-

nja dela: »Sin bogov«, »Dekle s ceste«, »Vražja sreča« in balet »Babica pripoveduje«, ki je nekako nadaljevanje znanega Nedbalovega baleta »Od bajke do bajke«.

Ga. Vera Balatkova, naša bivša članica drame in operete živi zdaj stalno v Brnu, ki ji je postalo druga domovina. Zrežirala je kot gost predlanskim opereto »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron« in tudi tokrat ji je poverila uprava gledališča režijo Beneševe operete, ter s tem zagotovila delu razgibano življenje in pestrost.

Maša Slavčeva.

Maša Slavčeva:

Izza kulis . . .

O prihodnji noviteti, revijalni opereti »Pod to goro zeleno...« naj vam kaj izdam? Vse kar vem, toda z enim pridržkom: kakršne informacije sem dobila, take vam dajem.

V gledališču sem najprej naletela na režiserja — gosta go. Vero Balatkovo in jo vprašala: »Kdo je komponist?« Zasmejala se je, kakor se zna ona in zapela nekaj taktov iz operete »Sveti Anton...«. Toda komponist ni sv. Anton, temveč Jara Beneš, ki ima na vesti sv. Antona in to »Goro zeleno...«.

»In kdo je libretist?« sem hotela vedeti.

»Po receptu: Več glav več vé, — kar štirje: Tobis, Mirovsky, Rohan in Špirar — brez nevarnosti, da bi se uresničila prislovica: mnogo kuharjev pokvari jed...« in že je ušla ga. Vera na oder.

Vprašala sem prvo žrtev, ki mi je prišla naproti — Zupana, (igral bo gozdarja Ščetinca) naj mi pove »zakaj gre« v opereti.

»To ni važno — o tem kasneje—« Ozrl se je previdno na vse strani in mi šepnil na uho: »Ali že veste najnovejše, toda to mora ostati tajnost: Peček je osumljen, da krade zlate fazane!« Od groze mi je zastal dih —: »Kje?« sem končno izdabila. Zupan se je hudomušno namuzal: »Pod to goro zeleno...«. Besna sem mu obrnila hrbet in sklenila maščevanje. Zatožila sem ga: »Ali veste, Peček, da vas Zupan obrekuje? Ne bom povedala kako — —!« Peček je bil videti nekam plašen, kar sicer ni njegova navada in zamrmral: »Veste, radi pogostega uživanja alkohola je Zupan trapastega duha in nekoliko zmešane pameti.«

»Za boga, od kdaj —?« sem se zavzela. Z mračnim obrazom mi je odgovoril: »Od kar igra gozdarja Ščetinca »Pod to goro zeleno...«. Z uničujočim pogledom sem ga zapustila in se obrnila na oder. Župevčeva je žvrgolela visoko do zvezd in ni bilo trenutno mogoče načeti z njo pozemskih pogovorov. »Kaj je novega?« sem pobarala Poličeva, ki je priplesala z imenitnim »šlajfanjem«, kot znajo to kmečka dekleta, z odra. »Pomislite, Peček, hoče imeti po vsej sili moj foto na nočni omarici.«

»In radi tega ste tako potrti?« se zanimam, na-to se pa zasmem: »Ne boste me potegnili — že vem, da je glavni šlager operete, ki je bil v Parizu nagrajen: »Rad bi imel svoj foto«. »Kakšne konflikte pa doživljate v vlogi gozdarjeve Hanči?«

»Pasje!«

»Tamle je novi operetni tenorist Gorski! — kaj ne? Kakšen pa je?«

»Ponosen in trmast, da se Bog usmili! Z Župevčevo se neprestano prepirata. In šele ko mu reče »Srček« postane prijazen z njo!« zatrjuje Poličeva.

»Oho! Natolcevanje! —« protestira Župevčeva, ki je prišedša z odra ujela najin razgovor: »Vse to se godi samo »Pod to goro zeleno...«. V tercetu se zasmemo, nato pa ustavim Gorskega, ki gre mimo.

»Naš novi kolega? Predstavila vas bom publiku — napisala bom vašo tiralico. Gospe, pomagajta mi! Okrenem se k njemu: »Ime?« »Ivan Gorski!« »Rojen?« »Brez dvoma!« »Toda kje?« »V Bosni!« »Starost?« »Nevarna,« se oglasi Poličeva. »Postava?« »Elastična«, sekundira Župevčeva. »Oči?« Ooooooh! Dekliška in vsa druga srca — na trnke!, da ne sfrčite! — »Lasje?« »Polnoštevilni!« se hihita Poličeva. »Posebni znaki?« To pot odgovori Gorski: »Slabi vokali! Težko je obvladati takoj pri prvi vlogi jezik — toda imam silno ambicijo, učim se ga pri Frtaučkovem Gustlju.«

»Čestitam! Potem sem pomirjena!«

Na hodniku sem bila po naključju priča prepira. Smrkolova je očitala Frelihu, da mu ne bo posojala denarja do sodnega dne, in šele, ko je zapretila, a bo preprečila njegovo zaroko z nečakinjo, se

mi je posvetilo, da je to prepis iz te prešmentane »Gore zelene...«. Koj nato sta složno zaplesala carioico in zagotavljala, da ne spita in ne jesta več...

Priplesali so zajčki — girls, naš balet — ki so nalezli od Pečka strast, da hočejo imeti foto (čigav nisem mogla izvohati) na kolerabi in paradizniku, kot so prepevaje neprestano zahtevali. Baje se vse zapletene zmešnjave končajo dobro — oni, ki spadajo skupaj, se dobe. To pa najbrže le zato, ker drži dr. Švara palico v roki in preti z njo vsem: taktnim in netaktnim. Tako, in zdaj ste si popolnoma na jasnem za kaj gre v operi »Pod to goro zeleno...« kaj ne?!

Gostovanje ljubljanske opere v Splitu

(Nadaljevanje)

MODEST P. MUSORFSKI »HOVANŠČINA«.

Izvedba opere, kojom je dirigirao ravnatelj g. M. Polič, bila je na visokom umjetničkom stupnju i spada uz niz onih predstava, koje su na ovom gostovanju postigle najveći umjetnički uspon. G. Polič se ovom izvedbom afirmirao kao prvoklasni dirigent i umjetnik, koji je zrelo, intuitivno i plastički iznio svu zvučnu ljepotu velike i duboke Musorgskijeve umjetnosti, kao i sjajne instrumentacije Rimski Korsakovljeve. U toj intenciji su ga slijedili ne samo dobro uigrani orhester već i pojedini solisti. U prvom redu g. Betetto, koji je vanrednom kreativnim snagom oživio uzvišenog vodju, raskolnika Dositeja, davši pjevački odlično, muzikalno i toplo svojim krasnim, pastoznim basom mirne i široke linije u melodijskom razvijanju svoje dionice sa proročanskim vizionarstvom ove veličanstvene figure. Gdja Golobova u majstorski kreiranoj ulozi mlade mistično-erotične Marte dala nam je priliku da osjetimo svu raskošnu ljepotu njezinog tamno obojenog alta i krasnog kultiviranog načina pjevanja, kojim je našla pravi izraz za sjetu i strast, za mističnost i odricanje svoje junakinje.

G. Primožič iznio je i pjevački i glumački odlčno sa karakterističnom maskom nasilnog Azijata Hovanskoga i isto tako

izvršno i g. Janko bojara Šaklovitoga, otpjevavši osjećajno i toplo ariju u trećem činu. G. Marčec bio je i pjevanjem i glumom vrlo dobar siloviti, prepredeni poluevropejac Galicin. Šteta da njegov snažni tenor nema metalnosti u zvuku.

G.-dja Ribičeva, gg. Banovec, Franc, Petrovčič itd. izveli su savjesno svoje male uloge.

Zborovi su dobro svladali svoje dionice. Balet je sa puno temperamenta i sladostrasti izveo perzijske plesove u 4. činu.

Puna kuća, oduševljena i divnom i dubokom muzikom, te lijepom izvedbom burno je pozdravila sve izvodioce nakon svakog čina, a naročito dirigenta g. Polića.

Dr. V. K. (Nova Doba.)

JARA BENEŠ: »SV. ANTON SVIH ZALJUBLJENIH PATRON«.

Kao što je jednostaven i veder sadržaj ove revijalne operete, tako je jednostavna i vedra njezina muzika, isprepletana češkim i slovačkim motivima narodnih pjesama uz nekoliko modernih plesova, rumbe itd., a naročitu već u Splitu popularnim šlagerom »Ti moj lipi sveti Ante«.

Djelo je solidno nastudirao i živo dirigirao g. A. Neffat, davši Beneševoj muzici radosnu lakoću, ljubkost, zamah, kao i toplinu melodijske fraze.

G.-dja Polić dala je i glumom i pjevom izvršnu kreaciju Maruše u svoj njezinoj energičnosti, protkanoj sa puno humora i seoske jednostavnosti, tako da je djelovala na publiku neposredno. Njezin šlager »Ti moj lipi sveti Ante« elektrizirao je publiku.

Gdje Ribičeva i Španova otpjevale su i odigrale odlično prva naivku Lenku, a druga otmenu američansku milijerku Trielovu. G. Janko vrlo dobar avijatički poručnik Tome, g. Marčec zadovoljivi tenorista Tino Klement, g. Peček komični neumorni — novinski reporter, g. Zupan nenadmašivi, vječno raspoloženi šalčina župan Matic, a g. Rus realističan vječno pijani općinski strojar. Svi ostali u manjim ulogama dobri.

Dr. V. K. (Nova Doba.)

JULES MASSENET: »MANON«.

Izvedba ove opere bila je vrlo dobra. U prvom redu usljed umjetničke kreacije gdje Zlate Gjungjenac u ulozi »Manon«. Svojim zvonkim sopranom, punim kristalnog sjaja u visini, svojom prirodjenom i profinjenom muzikalnošću, dubokom saživljenošću u glumi, te razvijenim smislom za iznašanje raskošnih melodijskih preliva i najsuptilnijih nijansa u pjevanju i igri, ona je sredstvima najčišće umjetnosti dala jednu izvanrednu »Manon«, dočaravši svu naivnost jedne provincijalke, koja dolazi u Pariz, njezinu duševnu transformaciju u vrtilogu veligradskog mondenskog života, njezina borba izmedju čiste ljubavi i lakoumnog života jedne kokote, kao njezinu potresnu tragičnu smrt.

G. Gostič ostvario je glumačkij i pjevački živi lik des Grieuxa u svoj njegovoj toploj osjećajnosti, obradivši pomno svaku frazu. Naročito mu je uspela krasno otpjevana priča o snu u majstorski izvijenom falzetu.

Gg. Betetto i Janko iznijeli su odlično prvi starog grofa de Grieuxa, a drugi brbljavog Lescauta. Ostali solisti g.-dje Golobova, Ribičeva, Španova, te gg. Rus i Petrovič u manjim ulogama dobri.

Zborovi dobri i zvučni.

Dirigenta g. Štritofa, koji je bolestan dirigirao prve četiri slike, zamijenio je g. Polić, koji nam je majstorski dočarao profinjeni stil Massenetove baršunaste muzike.

Dr. V. K. (Nova Doba).

CHARLES GOUNOD: »FAUST«.

Sinoćnja izvedba ove opere nije nikoga zadovoljila. Osjećala se neka razklimanost, neuigranost, nesklad izmedju scene i orchestra, koju su povećavali nesigurni zborovi, tako da je izvedba ostavila hladan utisak na publiku, uza sva nastojanja dirigenta g. Neffata da dade više živosti i temperamenta, više zamaha i topline Gounodovoj muzici.

Svakako, najbolja je bila gđa. Zlata Gjungjenac u ulozi Margerete. Sa pravim umjetničkim instinktom ona je pjevački i glumački ostvarila vanrednu umjetničku kreaciju Margarete u svoj draži njene ženstvenosti. Sva raskošna ljepota njezinog zvonkog glasa, savršena pjevačka tehnika, fina muzikalnost, toplina osjećaja i proživljena umjetnička igra, došle su do punog izražaja. Koliko prostodušne srdačnosti u pjesmi o kralju iz Thule, koliko dražesti u ariji o biserama, koliko čistoće osjećaja i ljubavnog zanosa u duetu drugoga čina, koliko duševnih patnja u sceni pred crkvom (zapravo u crkvi) i napokon sa kakvim je klinktavim oduševljenjem pjevala u ludilu pjesmu oslobođenja i spasa u završnoj sceni u tamnici!

Isto tako g. Primožić svojom temperamentnom i inteligentnom igrom dao je glumački snažnu kreaciju Mefista, izradenu i pomno dotjeranu u svim detaljima i prizorima, dominirajući scenom i radnjom. Nedostajao mu je široki, jedri volumen kao i jakost donjih basovskih položina, da bi i glasovno njegov Mefisto zadovoljio. Svakako, on je ipak svladao dobro svoju tešku dionicu, nijansirajući frazu kako je to zahtjevala svaka situacija: od laskanja do sugestije, od ironije i zlobe do sotonskog smijeha. Odlično je dao i glumački i pjevački dramatiku u sceni pred crkvom (zapravo u crkvi). G. Banovec nije zadovoljio materijalom svoga glasa, koji je odviše lirski za ulogu Fausta, ter ta dionica imade mnogo i dramatskih akcenta, za koje mu je nedostajala jedrina i prodorna jakost glasa. I glumački je bio nepokretan i bez života. To isto vrijedi i za gospoda Kolacia u ulozi Valentina, koji nije zadovoljio ni volumenom glasa (inače svježeg glasovnog materijala) ni načinom pjevanja. Silna trema nije mu dala da razvije glas.

Ostali, kao gđe Polić i Kogejeva, te g. Petrovič u manjim ulogama Siebela, Marte i Wagnera, dobri. Zborovi nesigurni. Režija i inscenacija slaba. Valpurgina noć previše osvjetljena, a premalo raskošna, sa malenim brojem plesačica i plesača. Inače je baletni zbor temperamentno odplesao bahantske plesove.

Dr. V. K. (Nova Doba).

G. VERDI: »TROVATORE«.

... Sinočnja izvedba bila je takode vrlo dobra, a djelovalo je prijatnije što su prva tri protagonista gg. Šimenc, Primožić i gđica Oljdekop pjevali na hrvatskem jeziku. Gosp. Šimenc svladao je odlično svoj teški part Manrica, brilirajući sočnim zvukom svoga herojskog tenora u dramatskim momentima, a naročito u efektno otpjevanoj završnoj »stretti«: »Lomače one užasna vatra« itd., poslije koje je mnogo puta bio izazvan pred zastor, uz dugotrajno oduševljeno aplaudiranje.

Sa umjetničkim instinktom igrala je i pjevala gđica Olga Oljdekop ulogu Leonore, u kojoj je došao do izražaja njezin svježi glasovni materijal, pun prodornog, raskošnog, zvučnog sjaja u visinama i njezina odlična muzikalnost. Koloraturna izvijanja nisu potpuno gipka, a u donjim položajima pjevački i glumački rasla je postepeno u toku radnje, da u zadnjim scenama postigne vrhunac uspjeha.

G. Primožić svojom temperametnom i strasnom igrom, te pravim viteškim nastupima i podvizima, oživio je majstorski grofa Lunu, i glumački i pjevački. Njegov bariton u srednjim položajima zvučio je sonorno i prodorno.

Ciganska Azucena našla je odličnu interpretkinju u gđi Kogojevoj, koja je svojom dobrom igrom i krasnim zvučnim altom pocrtala strahotu svog jezovitog pričanja, mračnu stranu svoga karaktera i podmukle osvetničke zloće.

Dobri su bili u manjim ulogama gđa Španova kao Ines, g. Petrovič kao Ferando, te g. Rus kao Ruiz.

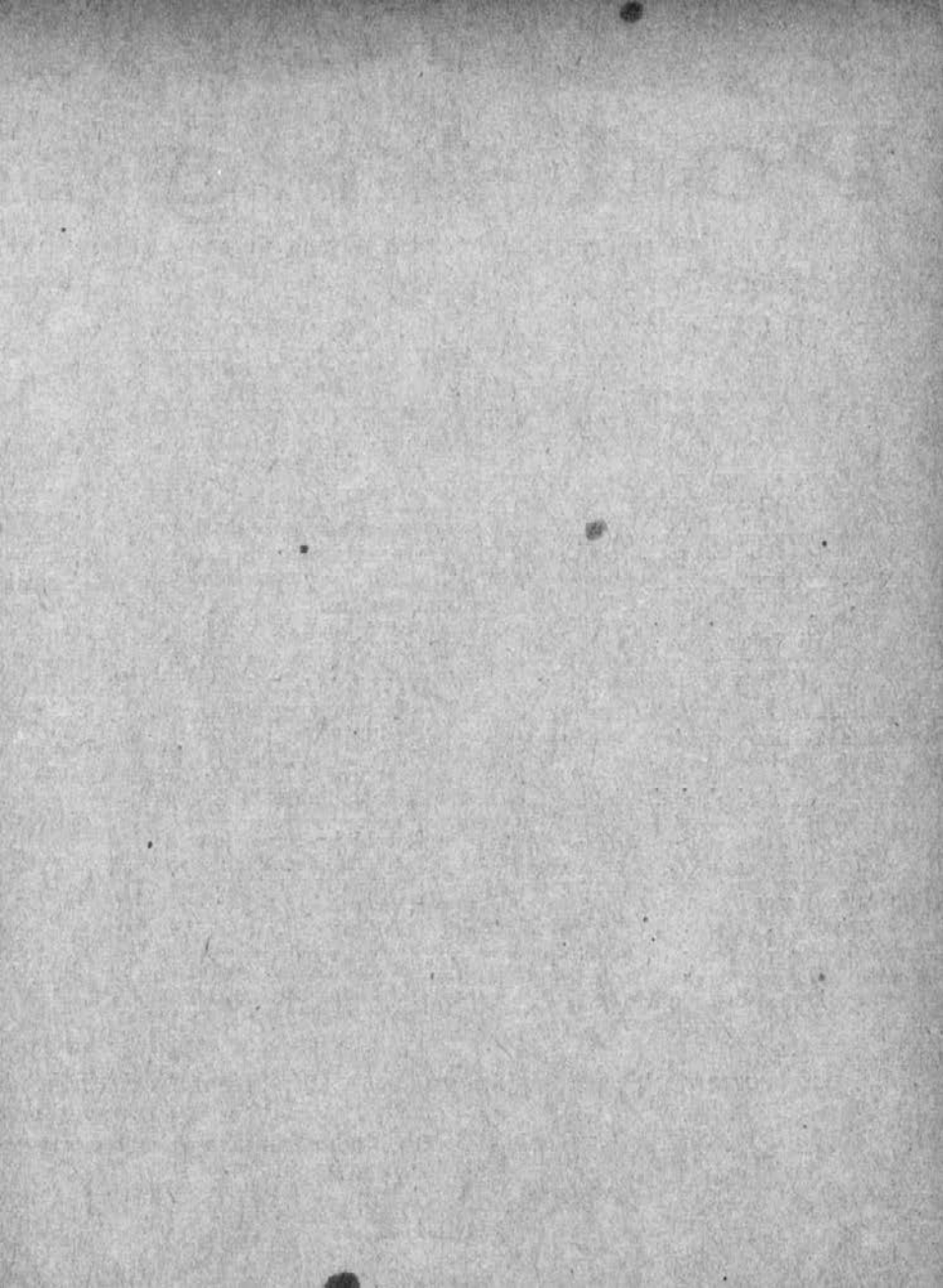
Operu je solidno nastudirao, te je temperamentno i sa poletom dirigirao dr. D. Švara, koji je fino diferencirao zvuk orhestra u interpretaciji nepretenciozne Verdijeve instrumentacije, dajući joj ekspresivnost u dramatskim momentima. Zborovi su uspješno riješili svoju zadaću.

Režija g. M. Poliča dobra.

Dr. V. K. (Novo Doba)

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: Matija Bravničar. Za upravo: Karel Mahkola. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

Pod to goro zeleno . . .

vesela revijalna opereta v treh dejanjih (12 slikah). B. Tobis, Mirovsky, Rohan, Špilar; prevedel: Vid Polubral,

Dirigent: dr. D. Švara.

uglasil: Beneš,

Režija: V. Balatkova k. g.

I. DEJANJE:

1. slika:

Dobro došli:
Girls

2. slika:

Ce kdo po dolgem spet domov prispe
(pred gradom)

Plava po potoku račiča:
girls, zbor

Bruno Eisenkulka, višji
gozdar . . . . . J. Rus
Ing. Jurij Srček . . . . . I. Gorski

Kakšen je ta lovec:
Gorski, girls in zbor

Matija Ščetinec, gozdar D. Zupan
Vojteh Skalicky, vele-
posestnik . . . . . F. Jelnikar
Alena, njegova nečakinja Župevčeva

Eno željo v srečo skrivaš:
Župevčeva, girls, boys, ansambel

Gustav Horowitz, nad-
poročnik . . . . . E. Frelih
Vaški fant . . . . . Z. Bekš
Kmečka dekleta, fantje,
lovci, sluga, hišne itd.

3. slika:

Ah kje so ti časi...
Frelih in girls

4. slika:

Idila fazanov

5. slika:

Gospod profesor je divji lovec
(pred gozdarsko kočo:
»Pod to goro zeleno«)

Barbara Ščetinec . . . . . R. Škeletova
Hanči, njena hči . . . . . Št. Poličeva
Ing. Jurij Srček . . . . . I. Gorski
Alena . . . . . Z. Župevčeva

Šele ko sonce spančkat gre...
Župevčeva, Gorski

Matija Ščetinec . . . . . D. Zupan
Prof. ing. Bojan Bulfinek B. Peček

Rad bi imel tvoj foto...
Poličeva, Peček in girls

Bruno Eisenkulka . . . . . J. Rus
Vojteh Skalicky . . . . . F. Jelnikar

Kamižolea zelena...
Lovci, dekleta, balet in ansambel

6. slika:

Pred vasi...

Ravnatelj cipe S. Lukman
Atlet z verbi A. Arčon
Žena z brado Pompelova
Blagajničarka A. Buhova
Barbara Ščetinec R. Škeletova
Hanči . . . . . Št. Poličeva
Prof. ing. B. Bulfinek B. Peček
Lola Paličkova . . . . . V. Smerkol

Jerebičeva...
Smerkol

Vojteh Skalicky . . . . . F. Jelnikar
Ing. Jurij Srček . . . . . I. Gorski
Alena . . . . . Z. Župevčeva

Bojaniček:
girls

Šel loviti...
Gorski

8. slika:

Žena, ki ne ve katerega hoče
(ples na gradu)

Gustav Horovitz . . . . . E. Frelih
Zajec } gozdarska } F. Hvastja
Strelec } mladeniča } L. Češnik
Lola Paličkova . . . . . V. Smerkol

Ne jem več, ne spim več,
ne slišim več...
Smerkolova, Frelih

Vojteh Skalicky . . . . . F. Jelnikar
Alena . . . . . Z. Župevčeva
Ing. Jurij Srček . . . . . I. Gorski
Matija Ščetinec . . . . . D. Zupan
Bruno Eisenkulka . . . . . J. Rus

Zvezde žarijo...
Župevčeva, Gorski, Remškar, Pavšič

Prof. ing. B. Bulfinek . . . . . B. Peček
Hanči . . . . . Št. Poličeva

Pod to goro zeleno...
Poličeva, Peček, zbor, balet in otroci

FINALE:

Ljubav je vrag, dirja kot vlak...
Gorski in ansambel

III. DEJANJE:

9. slika:

Rad bi ti nekaj povedal...
Soli, Japljeva, Gregorc, Škabar

10. slika:

Nevihta nad gozdarsko kočo
Barbara Ščetinec . . . . . R. Škeletova
Hanči . . . . . Št. Poličeva
Bruno Eisenkulka . . . . . J. Rus
Matija Ščetinec . . . . . D. Zupan
Alena . . . . . Z. Župevčeva
Ing. Jurij Srček . . . . . I. Gorski
Prof. ing. B. Bulfinek . . . . . B. Peček

Dam ti foto, da boš dal krota mir
(parodija):
Zupan

Vojteh Skalicky . . . . . F. Jelnikar
Lola Paličkova . . . . . V. Smerkol
Gustav Horovitz . . . . . E. Frelih

11. slika:

Fontana ljubezni:
Skala, Čarman, Mahovič

FINALE:

Lahko noč...
Soli in ansambel

Dejanje se vrši v sedlanjem častestvu Alene v Podlesju na Škodskem.

Koreografija: P. Golovin, plesni aranžma: V. Balatkova, inscenacija: J. Šušteršič, kostimi: Remškar, Pirmanova. — Tehnične naprave: F. Leben, toalete: M. Verovšek.

Ojačevalno napravo je dobavila tvrdka z. z. o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

